

רע"פ 6756/14 - פלוני נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

רע"פ 6756/14

לפני: כבוד השופט ס' ג'ובראן

המבקש: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים מיום 4.9.2014 בעפ"ג 46319-05-14 שניתן על ידי כבוד השופטים: י' נועם, כ' מוסק ומ' בר-עם

בשם המבקש: עו"ד נפתלי ורצברגר

בשם המשיבה: עו"ד אופיר טישלר

החלטה

1. בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים (השופטים י' נועם, כ' מוסק ומ' בר-עם) בעפ"ג 46319-05-14 מיום 4.9.2014, במסגרתו נדחה ערעור המבקש על גזר דינו של בית משפט השלום בירושלים בת"פ 10616-05-13 מיום 4.5.2014, לפיו הורשע המבקש והושתו עליו חודשיים מאסר על תנאי למשך חודשיים שלא יבצע את העבירה בה הורשע, וקנס בסך של 1,000 ש"ח.

2. המבקש הורשע על יסוד הודאתו בביצוע עבירה של תקיפה הגורמת חבלה ממש, לפי סעיף 380 לחוק העונשין, התשל"ז-1977. על-פי עובדות כתב האישום המתוקן, ביום 11.2.2013 תקף המבקש את אחותו בעקבות ויכוח שהתגלע ביניהם, בכך שסטר לה בפניה, בעט בה ברגליה ואף הכה אותה באמצעות מקל. כתוצאה ממעשיו, נגרמו לאחותו מהטומה בירך ונפיחות באצבע שמאל.

3. ביום 4.5.2014 קבע בית משפט השלום בהכרעת הדין כי אי הרשעת נאשם הוא החריג לכלל ההרשעה, אשר ינקט רק במקרים מיוחדים, כפי שנקבע בע"פ 2083/96 כתב נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(3) 337 (1997) (להלן: הלכת כתב). נקבע כי בנסיבות העניין מדובר בתקיפה חמורה אשר אינה מקיימת את החריג. בגזר הדין מאותו יום, קבע בית המשפט כי מתחם הענישה ההולם לעבירת חבלה של ממש נע בין שירות לתועלת הציבור לבין מספר חודשי מאסר. מאחר שהצדדים לא עתרו למאסר, ולאור הסכמתם כי ניתן להסתפק במאסר על תנאי ובקנס, גזר בית משפט השלום את דינו של המבקש כאמור לעיל.

4. המבקש ערער על גזר דינו לבית המשפט המחוזי, וביום 4.9.2014 ערעורו נדחה. בית המשפט המחוזי ציין כי על-פי תסקיר שירות המבחן שהוגש בעניין המבקש, מדובר באדם בן 62, נשוי, אב לשלושה ועובד כראש צוות בחברת אבטחה. צוין כי האירוע נושא כתב האישום התרחש על רקע ויכוח בין האחים בעניין כספי הוריהם. כן צוין, כי בגין האירוע הוגש כתב אישום גם נגד אחות המבקש, וזו חויבה לחתום על התחייבות להימנע מעבירה, ללא הרשעה בדיון. זאת ועוד, צוין כי בסמוך לביצוע העבירה, פקיד הרישוי החליט לבטל את רישיון הנשק של המבקש, אשר היה ברשותו במשך 40 שנה במסגרת תפקידו. המבקש הגיש כנגד החלטה זו עתירה מנהלית (עת"מ (י-ם) 7102-06-13), במסגרתה הושב לו הרישיון. עוד ציין בית המשפט, כי על-פי תסקיר שירות המבחן למבקש מערכת ערכים נורמטיבית. כמו כן, הועלתה אפשרות של קיום הליך של צדק מאחה בין האחים, אך נמצא כי הם אינם מתאימים לכך. לבסוף, המליץ שירות המבחן שלא להרשיע את המבקש, ולהטיל עליו שירות לתועלת הציבור בהיקף של 180 שעות.

5. בית המשפט המחוזי סקר את הנסיבות בהן ניתן לסיים הליך ללא הרשעה בדיון, וקבע כי אין בעניינו של המבקש נסיבות חריגות ויוצאות דופן המצדיקות לעשות כן. שכן, העבירה שביצע היא חמורה במהותה ובנסיבותיה, ואף אם אחותו היא שפתחה באלימות, תגובתו הייתה בלתי מידתית. עוד נקבע כי החשש שהביע המבקש כי הרשעתו תביא לפיטוריו, לא גובה בתשתית ראייתית. יתרה מכך, לאור הפסיקה בעתירה המנהלית שהגיש המבקש, ניכר כי נסיבות ביצוע העבירה אינן מצדיקות את ביטול רישיונו, ועל כן גם לא את פיטוריו. בשולי פסק הדין, העיר בית המשפט כי לא ניתן לערוך השוואה להליך של אחות המבקש, מאחר שזו הואשמה בעבירה של תקיפת סתם, בעוד שהמבקש גרם חבלה של ממש. על יסוד האמור, דחה בית המשפט המחוזי את ערעור המבקש.

הבקשה למתן רשות ערעור

6. המבקש טוען כי עניינו מהווה שאלה קיומית של "להיות או לחדול" בשל החשש שיפוטר מעבודתו, ועל כן ישנה הצדקה לקבל את בקשתו. כמו כן, סבור המבקש כי די בביטול רישיונו לנשק עם הגשת כתב האישום נגדו, כדי לספק תשתית ראייתית לחשש מפיטוריו. עוד הוא טוען, כי חריגה מהמלצת תסקיר שירות המבחן, להימנע מהרשעתו, הייתה צריכה להיות מגובה בנימוקים כבדי משקל. זאת ועוד, לשיטת המבקש הפעלת המבחנים שנקבעו בהלכת כתב מובילה למסקנה כי נדרש שלא להרשיעו. המבקש חוזר על ההשוואה להליך של אחותו, ומציין כי האיזון בין עונשיהם אינו ראוי.

7. ביקשתי את תגובת המשיבה וזו התקבלה ביום 18.12.2014. לעמדת המשיבה, לא ניתן לקבל את הבקשה מאחר שהיא אינה מעלה שאלה עקרונית בעלת חשיבות ציבורית או משפטית. לגוף הדברים, מציינת המשיבה כי על מנת

להימנע מהרשעת נאשם יש לעמוד בשני התנאים שנקבעו בהלכת כתב. לשיטתה, המבקש בטענתו שנוצר סיכון ממשי בשל פיטוריו, אינו עונה על התנאי של "פגיעה קשה וקונקרטית בסיכויי שיקומו". כמו כן, טוענת המשיבה כי נקבע בבית המשפט המחוזי שהעבירה שביצע המבקש "חמורה במהותה ובנסיבותיה", ועל כן הוא אינו עונה על התנאי השני של "סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה". לבסוף טוענת המשיבה, כי לא ניתן לערוך השוואה בין ההליכים של האחים, בשל שוני העבירות בהן הם הואשמו.

דין והכרעה

8. אין בידי לקבל את הבקשה למתן רשות ערעור. עניינו של המבקש כבר נדון בפני שתי ערכאות. הלכה היא, כי אין מעניקים רשות לערעור שני, אלא אם עולה טענה בעלת חשיבות כללית, בין משפטית ובין ציבורית (ר"ע 103/82 חניון חיפה בע"מ נ' מצת אור (הדר חיה) (13.7.1982) (להלן: חניון חיפה)). בענייננו, בקשת רשות הערעור אינה מעוררת שאלה משפטית עקרונית שכזו והמבקש לא הצביע על עילה המצדיקה דיון ב"גלגול שלישי" בהתאם להלכת חניון חיפה.

9. מעבר לצורך, אתיחס לגוף הדברים. המבקש גורס כי יש להידרש להמלצת שירות המבחן בעניינו, לפיה יש להימנע מהרשעתו ולהטיל עליו 180 שעות של שירות לתועלת הציבור. לעניין זה, ידועה ההלכה כי תסקיר שירות המבחן, על אף הערכת מקצועיותו הרבה, מהווה המלצה בלבד ובית המשפט רשאי להפעיל את שיקול דעתו בהתחשב בכלל האינטרסים העומדים לפניו (בש"פ 5309/05 צמח נ' מדינת ישראל (29.6.2005)). במקרה שלפניי, הערכאות הקודמות קבעו, בהתחשב בכלל הנסיבות, כי יש להרשיע את המבקש ולהטיל עליו מאסר על תנאי לצד קנס. לא ניתן לומר כי לא ניתנה התייחסות להמלצת שירות המבחן, שכן זו נסקרה בהרחבה בפסק דינו של בית המשפט המחוזי ואף צוין מפורשות כי התסקיר מהווה שיקול מקל עבור המבקש. משכך, מסקנתן של שתי הערכאות הקודמות, שלא לאמץ המלצה זו, מקובלת עלי.

10. אשר לטענה כי עולה החשש שמא המבקש יפטר עקב הרשעתו, כפי שציין בית המשפט המחוזי, לא הוצגה תשתית ראייתית המבססת הנחה זו, וככל שהחשש אכן ממשי, דומני כי המבקש היה טורח להגיש אסמכתא כלשהי על כך בגלגול זה של התיק. יתרה מכך יצוין, כי אכן ניכר שבשל החזרת רישונו של המבקש במסגרת העתירה המנהלית, לא עולה החשש כי זה שוב יבוטל ויביא לפיטוריו.

11. לעניין חריג אי ההרשעה בדיון הפלילי, אשר המבקש סבור כי הוא עונה על תנאיו, כפי שצינתי לא מזמן ברע"פ 3852/14 ורשואר נ' מדינת ישראל, בפסקה 11 (18.8.2014):

"הכלל הוא שאם נמצא שנאשם עבר עבירה, יש למצות את ההליך הפלילי עמו בדרך של הרשעה וענישה. החריג לכלל זה, שיופעל במקרים נדירים בלבד, הוא הימנעות מהרשעה (לפי סעיף 71א לחוק העונשין או סעיף 192 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982). מהלכת כתב והפסיקה בעקבותיה עולה כי רק בנסיבות חריגות שבהן יוכח כי הנזק שנגרם לנאשם מההרשעה גבוה יותר מהתועלת שתצמח ממיצוי הדין עימו (ראו למשל: ע"פ 9150/08 מדינת ישראל נ' ביטון, [פורסם בבנו] פסקה 7 לפסק דינו של השופט א' א' לוי (23.7.2009)). בהלכת כתב ניסחה השופטת ד' דורנר את הדברים כך:

'הימנעות מהרשעה אפשרית אפוא בהצטבר שני גורמים: ראשית, על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם, ושנית, סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה מבלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים" (שם, בפסקה 8 לפסק דינה)'. "

12. מן הכלל אל הפרט, איני סבור כי המבקש עומד בתנאים שנקבעו בהלכת כתב. ראשית, הרשעתו אינה פוגעת פגיעה חמורה בשיקומו, היות שאין מדובר באדם הדרוש לו הליך שיקומי. אף אם נתרגם את טענתו בדבר החשש מפיטוריו כפגיעה בשיקומו, דומני כי זו קיבלה מענה בערכאות הקודמות, ואכן לא עולה חשש ממשי לפגיעה כה חמורה במצבו. שנית, סוג העבירה בה הורשע המבקש, תקיפה הגורמת חבלה ממש, לצד נסיבות האירוע בהן התוקף מהצד השני היא אחותו הצעירה, בת 58 במועד האירוע, אינם מאפשרים לוותר על הרשעתו. כזכור, המבקש סטר לאחותו, בעט ברגליה וחבט בה באמצעות מקל. כתוצאה מכך, אחותו סבלה פציעות ממשיות. בהמשך לכך, הניסיון להשוות את דינו לדין אחותו אינו מתקבל, שכן נסיבות המקרים שונות, ולו רק בשל פערי הכוחות בין השניים, אלא כי כאמור, האחות הואשמה בעבירה קלה מזו שהמבקש הואשם בה.

13. אשר על כן, הבקשה נדחית.

ניתנה היום, כ"ד בטבת התשע"ה (15.1.2015).

שׁוֹפֵט